

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552. e

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Slovenstvo.

Boj za Slovenstvo je danes v polnem teku: njega izid ni dvomljiv, kakor ni dvomljiva zmaga narave nikjer, kuriozno pa je povod tega boja. Vsakdo ve danes, da ni bil odločen razpad Avstrije v svetovni vojni, ampak v trenutku, ko so se zavedli narodi Evrope samih sebe, ko se je začel širiti takozvan nacionalizem. Avstrijo so vrgli iz Nemčije, vrgli so jo iz Italije, v svojih ožjih mejah pa se je držala do trenutka, da je padla edina sila še, ki je držala narode skupaj, to je vojaška moč. Kajti drugih pri-
vlačnih faktorjev med narodi monarhije več ni bilo, če izvzamemo manj pomemben moment navade.

La danes, ko je nacionalizem v najbujnejšem razcvetu, ko se je ustanovila družba narodov, in se bavijo z mislijo Panevrope samo zato, da se skušajo preprečiti bodoče vojne, ki kličejo v nezadovoljenih nacionalnih zahtevkih, danes se naenkrat zahteva od Slovencev naj opuste svojo narodnost, negirajo sami sebe: opuste naj torej to, kar jim je bil cilj, namen in bistvo. Slovenski narod naj gre torej drugačno pot kakor vsi narodi sveta.

Predvsem ne bi bilo nezanimivo teoretično vprašanje: ali je to sploh mogoče? Kajti vzemimo ta-le primer: Slovenci danes na mah opuste svoj jezik, ker — recimo še to — znajo srbsčino popolnoma. Ali se je s tem kaj pridobilo? Ni! Slo bi za ime in zunanjo maskerado. Saj menda vendar ne bo nihče trdil, da je n. pr. Kitajec, ki živi dvajset let v Sloveniji in je že pozabil kitajščino, postal Slovenec! Tudi črnci v Združenih državah govore angleški in ne znajo drugega jezika, nikomur do danes pa še ni padlo na pamet, da bi trdil, da so oni Angleži ali pravi Amerikanci. Torej ta nesrečni jezik, ki je prvi vzrok in zadnji cilj vsega boja, vendarle ni tako odločilen, kot se zdi na prvi pogled. In poleg tega moramo še pristaviti: če je sploh komu lasten jezik poseben karakterističen in več kot samo zunanji pripomoček občevarja, je to slovenskemu narodu. Kajti to, kar je drugim narodom rasa ali vera ali kaj drugega, ki ga brani pred potujčevanjem, to je bil Slovincu njegov jezik. Kjer je začel izginjati slovenski jezik, tam je padel naš človek v tuji kulturni krog in polagoma vsaj zunanje utonil v tujem morju. In ravno v tem je bila vsa fatalnost tega vprašanja, da je bil ta kulturni krog tako podoben slovenskemu.

Ker pa danes ne znajo Slovenci srbski, bi pomenila takejšnja ali postopna uvedba srbsčine, da bi prenehali pri devetdesetih odstotkih Slovencev vsak kulturni razvoj. Tega namena pa menda vendar nima nobena kulturna država, da bi hotela onemogočiti delu državljanov kulturne razvojne možnosti. Kajti naj gledamo tako ali tako na državo, eno je vendar gotovo, da država ni sama sebi namen, ampak da je predvsem zato tukaj, da omogoči državljani, da se razvijajo vzporedno z drugimi narodi in prispevajo po svoji moči k skupni kulturi.

Je pa nekaj drugega, kar se pri nas včasih pozablja. Vsakdo med nami, pa naj bo Slovenec ali Jugosloven, se danes zaveda, da naša država ni popolna, dokler ne dobimo vanjo Slovencev, ki morajo danes živeti na žalost v tujih državah. Kdo pa je predvsem poklican, da bodri te brato, naj vztrajajo, če ne ravno Slovenci v Jugoslaviji? Malo čudno pa si je predstavljati ekspanzivnost Slovencev, ki sploh nimajo svoje narodnosti! Ali ne bi bratje zunaj gledali na vse to nekoliko začudeni in začeli delati

Radić ne gre v Ženevo, če ne odstopi dr. Nikić

Zagreb, 30. avgusta. Stjepan Radić je imel včeraj zborovanje v Klanjcu in Pregradi. Na poti v Klanjec se je ustavil v Bobovcu, na povratku pa v Krapini.

Včerašnja zborovanja Stjepana Radića karakterizirajo sedanjost politično situacijo, ki vzlje vsemu naglašanju, da je stalna in da se ne morejo pričakovati kake izpremembe, vendarle ni taka, kakor jo slikajo vladni krogi. Govori Stjepana Radića, ki so bili sprejeti od naroda s posebnim zadovoljstvom, so taki, da se iz njih jasno vidi in je to Radić tudi naglašal, da mora še v teku tega tedna priti do rešitve važnih političnih vprašanj. Radićev govor v Pregradi ima čisto ultimativen značaj, v kolikor se nanaša na dr. Nikića.

Radić je v Bobovcu med drugim izvajal: Mi smo hoteli, da Hrvatsko uredimo zase, kakor bi mi hoteli v zajednici s Srbi. A to ni šlo, ker nas je gospoda izdala. Vi veste, da se v Beogradu ne gleda na to, kar žele seljaki, temveč na to, kar hoče gospoda v Zagrebu. Ta gospoda je rekla: Nam ni treba nič, naj gre vse v Beograd. Ne vem, kak je vaš poglavar, a on ne more, pa če je tudi najboljši, nič storiti, ker mora čakati na povelje iz Beograda. Pa ne samo na povelje, čakati mora tudi na denar. A Beograd ne da denarja. Denar se troši za druge stvari in ne za potrebne. Tako so delali Madžari, a kakor so delali, tako so tudi propadli. Srbom pravim: Ne delajte tako, ker pri tem propadete vi in tudi za nas ni dobro. Kdor tlači narod, a vzklika kralju, ne more biti zvest kralju. Ako me vprašate, zakaj je hudo, vam rečem, zato, ker se je gospoda odvadila delati. Prišle bodo nove volitve za eno ali dve leti in mi bomo preresetali poslane. Ni več pobijanja s puškami kopiti, mi smo to zlo onemogočili. Ni več »jaz sem gospodar, a ti erkni,« in tega ne bo več. Imamo, kar nam je najsvetejše, to je naša zastava. In to je velika stvar.

Seljaki so sledili Radićevemu govoru z velikim odobravanjem in Radić je nato krenil v Klanjec. Ko je Radić hotel začeti govoriti, je neki mešan vzkliknil: Živela republika! Radić je odgovoril: Ta posel ste vi prevzeli. Pred začetkom zborovanja so se čuli tudi drugi vzkliki frankovcev. Značilno je, da so skoro ves čas, ko je govoril Radić, zvonili cerkveni zvonovi, tako da je bilo težko čuti Radićev govor. To zvonjenje je izgledalo kot demonstracija. Radić je v svojem govoru najprej omenjal poplave, nato pa je govoril o napredku HSS in o državi vobče. Dotaknil se je tudi medklica o republiki rekoč: Hoteli smo ustvariti republiko in ako bi jo bili ustvarili, bi bilo dobro. A je nismo mogli zaradi onih, ki so vse odnesli v Beograd. Ker pa ni republike, mora biti seljaška monarhija. To bo in je že danes. (Živahno odobravanje.) Ne bo šlo, da bi nad narodom gospodovali bankarji, advokati in popi. (Vzkliki: Doli z njimi!)

Nato je Radić govoril o pritisku Italije, ki je sklenila z Beogradom trideset konvencij. Te so zanjo ugodne in dobre,

razne primere? Poleg tega so bratje zunanji Slovenci in danes z nami kulturna enota, ki pa se pretrga v tistem trenutku, ko bi se potisnili Slovenci v Jugoslaviji nasilno na kako stranpot.

Če bi se imelo vse to vedno pred očmi, bi ne bilo danes nepotrebnega boja za Slovenstvo in vse potrošene sile bi se porabile v bolj plodonosne namene za Slovenstvo in celo državo.

Arbiter.

za nas pa neugodne. S temi konvencijami so širooma otvorjena Italiji vrata v našo državo. Dalmacija se ne da braniti z jugoslovensko megljo in ne z batinaško radikalno politiko, ampak s svojo petnajststoletno zgodovino. Dalmacija mora biti glavna skrb države. Misliti na Solun in na Skader, a pustiti propasti obalo, je nespametno in otročje. Naša državna politika ima svoj temelj na Jadranskem morju in na hrvatski obali Jadrana.

Nato govori o Bosni in o potrebi obnove prijateljstva z Rusijo. Mi smo se sprijaznili in sporazumeli z monarhijo, ali ne z batinaško, tudi ne z monarhijo kundaka (puškega kopita), ne z monarhijo Bože Maksimovića, temveč z monarhijo srbskega, hrvatskega in slovenskega seljaka.

V Pregradi je govoril Radić o svojem bivanju v Rusiji in nato o današnjih razmerah v državi. V ministertvu prosvete je tolpa, ki vse, kar je hrvatsko, gazi, kar je seljaško, prezira. Pašić ne pride na vladno, ker mi ga ne pustimo. Za sedanjost vladno more priti samo še slabša vlada. Očuvati hočem narodni sporazum. Šel bom v Ženevo, da branim to našo državo, a idem samo, ako dr. Nikić izstopi iz vlade. Ako ostane on v vladi, ne grem v Ženevo. Uzunović je vedno obljubljal, da bo pognal dr. Nikića iz vlade, a ne drži besede. Radikali naj izbirajo: Ali Stjepan Radić in dr. Krnjević ali dr. Nikić in Lončarević, kdo od teh naj gre v Ženevo. Radićev govor je žel burno odobravanje.

Radić je novinarjem na vprašanje, ali gre v Ženevo, izjavil, da najbrž ne.

DR. NINČIĆ ODPOTOVAL NA BLEDO.

Beograd, 30. avgusta. Minister zunanjih poslov dr. Ninčić je sinoči od 7.10 odpotoval na Bled, da izvesti kralja o bolgarskem odgovoru na kolektivno noto. Dr. Ninčić ostane na Bledu dva dni in nato odpotuje odločno naravnost v Ženevo.

TRIFUNOVIĆ NAMESTNIK NINČIĆA.

Beograd, 30. avgusta. Predsednik vlade Uzunović je imel sinoči pri odhodu iz svojega kabineta kratek razgovor z novinarji. Uzunović je na vprašanje novinarjev, ali se bo sestal z dr. Ninčićem pred odhodom na Bled, odgovoril: Dr. Ninčić je zelo hitro odšel in nisem imel časa, da se stanem z njim in da se z njim razgovorim. Jaz bom z njim v zvezi in bom našel način, da pridem z njim v stik in da se o vsem z njim pogovorim in sporazumem. Na vprašanje, kdo je sedaj namestnik ministra zunanjih poslov, je Uzunović odgovoril: Z ukazom je imenovan za namestnika Miša Trifunović, sedanjí minister prosvete.

LJUBLJANSKA ZBORNICA ZA ODPOVED TRGOVINSKE POGODBE Z AVSTRIJO.

Beograd, 30. avgusta. Ljubljanska zbornica za trgovino, obrt in industrijo je poslala vladi in pristojnim ministrom nujno spomenico, da naj se v najkrajšem času odpove trgovinska pogodba z Avstrijo in da naj se prične s sklepanjem nove pogodbe.

ZEMLJORADNIŠKI KONGRES ZAKLJUČEN.

Beograd, 30. avgusta. Zveza zemljoradnikov je zaključila včeraj svoj kongres, se odobrava politika poslanskega gres, se odobrava politika postanskega kluba. V teku kongresa je prišlo do ostrih diskusij.

Kraljevska dvojica v Dalmaciji.

Zagreb, 30. avgusta. Sinoči ob 6. in četrt so prispeli v Zagreb z dvornim vozom kralj in kraljica, princ Pavle in princesa Olga. Dvorni voz je stal na južnem kolodvoru 15 minut. Službenega sprejema ni bilo. Od predstavnikov oblasti je pričakoval kraljevsko dvojico in spremstvo samo namestnik policijskega direktorja dr. Vragović. Iz voza ni izstopil nihče drug ko prvi kraljev general Hadžić, ki se je razgovarjal na peronu z dr. Vragovićem in z železniškim direktorjem Jovanovićem. Točno ob 6. in pol zvečer je nadaljeval kralj vožnjo v Kambelovac, kjer bo obiskal svojega sinka prestolonaslednika Petra. Kako dolgo ostane kralj in kraljica v Dalmaciji, ni znano.

OFICIR ATAKIRAL NOTRANJEGA MINISTRA.

Beograd, 30. avgusta. Iz Valjeva javljajo o incidentu, ki se je dogodil med ministrom notranjih del Božo Maksimovićem in administrativnim podporočnikom Trajkom Stojanovićem. Ta je prišel v opitem stanju k vratarju »Grand hotela« in zahteval, da ga vratar prijava ministru notranjih del. Ker je bilo že pozno in je bil minister že pri nočnem počitku, vratar ni hotel ustreči častnikovi zahtevi. Podporočnik je nato s silo odrinil vratarja in odprl vrata Maksimovićeve sobe ter zavpil: »Ali si ti tisti minister notranjih del, ki si odstopil beograjsko občino demokratom?« Po vsem hotelu je nastala prava zmeda. Vratar je poklical policijo, ki je izročila podporočnika vojaški oblasti.

RUMUNSKI DEMANTI.

Bukarešta, 30. avgusta. Iz krogov ministrstva zunanjih poslov se demantirajo vesti, da je Rumunija ponudila Rusiji sklenitev sporazuma o nevtralnosti. Tak ponudba se ne more staviti prej, ko se dobi od Rusije priznanje sedanjih mej Rumunije. Min. zun. poslov Militineu bo odpotoval v Ženevo 3. septembra. Obenem se doznava, da Mala antanta ne bo delala nikakih ovir na skupščini Lige narodov bolgarskemu begunskemu posojilu pod pogojem, da se to posojilo določi za humanitarne cilje.

PROTESTNO ZBOROVANJE PRIVATNIH NAMEŠČENCEV V ZAGREBU.

Zagreb, 30. avgusta. Včeraj je bilo v Zagrebu veliko protestno zborovanje privatnih nameščencev, na katerem so ti enodušno nastopili za obrambo svojih pravic, in sicer v vprašanju ureditve delovnega časa v trgovinah in poslovalnicah in v vprašanju odloka ministrstva za trgovino in industrijo glede reševanja sporov v službenih odnosih.

PROMETNI MINISTER SE JE VRNIL.

Beograd, 30. avgusta. Minister za promet dr. Vaso Jovanović se je povrnil s svojega inspekcijskega potovanja po Jadrani. Včeraj je bil pri predsedniku vlade in ga obvestil o rezultatu svojega potovanja.

SPORTNE VESTI.

Zagreb, 30. avgusta. V soboto in nedeljo so se odigrale v Zagrebu tekme za Teslićev pokal. Zmagal je naraščaj Haška. Igra je izpadla tako-le: Concordia : Croatia 1 : 1, Hašk : Derbi 4 : 0, Spart : Segesta 5 : 1.

V Beogradu je bila včeraj nogometna tekma med Jedinstvom in Gradjanskim (Osijek), ki se je končala z izidom 3 proti 1 v korist Jedinstva. Beograjski sportni klub je nastopil v Temešvaru.

Ideja slovenske gospodarske fronte je objela tud Prekmurje.

Ni ga dneva, da ne bi slovenska gospodarska fronta zabeležila novih uspehov in zmag. Čimdalje bolj se širi njena misel in objema vedno večje množice trgovcev in obrtnikov.

Včeraj v nedeljo sta govorila kandidata Slovenske gospodarske liste gg. Jelačin in Ogrin, kar na treh krajih med obmejnimi Slovenci ter povsod širila spoznanje, da se morajo pridobitni krogi strniti v eno falango ter razkrinkavala lažistanovsko listo, s katero bi si rada ustvarila SDS v Zbornici položaj gospodarja.

Sestanki v Ljutomeru, Murski Soboti in Črešnjevcih pričajo, kako zelo osamljeni so posamezni večni kandidati SDS in kako je vsa ogromna masa trgovcev in obrtnikov na strani gg. Jelačina in Ogrina, kljub ogabni borbi, ki jo vodi časopisje SDS proti njunima osebam.

Včerajšnji sestanki pa dajejo omenjenima gospodarskima delavcema najboljše zadoščenje za sam. dem. napade in blatenje.

V Ljutomeru.

Sestanka v Ljutomeru se je udeležilo prav lepo število obrtnikov in trgovcev, ki so napolnili prostorno posvetovalnico v »Hranilniščem domu«.

Sestanek je otvoril načelnik ljutomerske obrtniške organizacije g. Reich, ki je pozdravil oba gosta gg. Jelačina in Ogrina ter nato podelil slednjemu besedo.

G. Ogrin

ja uvodoma razložil zbranim zborovalcem ustroj ljubljanske Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in pomen volitev v zbornični plenum.

Naloga bodoče bornice bo predvsem, da izpolni svoje statute. Druge naloge so, doseči, da bodo socialne dajatve namenjene Sloveniji in slovenskemu obrtniku, mesto, da si vse šlo v Zagreb in Beograd.

Tudi trpi Slovenija mnogo pod težkimi davki. Vprašanje obrtnih kreditov je enako važno. Potrebno je, da se osnujejo filijalke državne obrtne banke po vseh važnejših krajih.

Slovenija je navezana na obrt. Moramo misliti tudi na izvoz naših izdelkov. Zato je nujno, da čimprej dobimo zvezo z merjem.

Za obrtnika je važno vprašanje izobrazba obrtnega naraščaja, če hočemo obdržati konkurenčno zmožnost z drugimi narodi. Malenkostna podpora s strani države našim obrtnim šolam je poniževalna za Slovenijo, ki plačuje razmeroma največ davkov. Za Srbijo pa je predvidenih tozadevno 6 milijonov Din. Skrb in gospodarstvo države za nas je zelo malekostno.

Slovenijo pa so pomagali spraviti v tak položaj tudi Slovenci sami in to ravno oni, ki so sedaj potvorili voljo mnogih organizacij za svojo listo. Na tej listi kandidirajo izključno pristaši SDS, torej jasen dokaz, v koliko je ta lista strokovna.

G. Jelačin

je omenjal dejstvo, kako je SDS onemogočila sporazumen nastop vseh volilcev pri volitvah v Zbornico in kako je profesionalni politik dr. Kramer poskušal osvojiti Zbornico, tako, da bi v njej komandirala SDS. Sprejeli smo pogumno boj, ki ga nam je usilila SDS in upamo, da bomo pošteno zmagali. Imamo sedaj dve listi, eno, ki je le navidezno stanovanska in na drugi strani koalicije vseh strank, razen SDS. Ta koalicija pomenja gospodarsko fronto Slovenije.

G. Jelačin je nato očitno mnoge pozikuse SDS, da bi zanesla v strokovne organizacije združbo in prepil.

Da ti gospodji tako postopajo, ni čudno, ker so vedno gledali na svoje lastne spekulacije in niso nikdar gledali na skupne interese pridobitnih slojev.

Skrajni čas je, da posežemo vmes. Pri sedanjih volitvah moramo skupno iti na volišče in oddati glasove koaliciji slovenske gospodarske fronte.

Često so naše politične stranke zane-marjale naše gospodarstvo, zato moramo gospodarski krogi sami delati za naše skupne interese.

Zbornica bo morala posvečati vso pažnjo davčnemu vprašanju. Slovenija je po davkih popolnoma izčrpana. Dolžnost Zbornice bo tudi paziti na tarifno politiko.

Vse polno je stvari, za katere se bo

morala Zbornica zanimati, kakor na pr. za devizno in carinsko politiko.

Od nas samih je odvisno, ako bo Zbornica kos svojim nalogam.

Ce bi imela država smisel za zahteve obrtnikov in trgovcev, ne bi bili sedaj v taki gospodarski stagnaciji. Če ne bodo trgovci, obrtniki in industrije več močni stebri države, bo ta kmalu propadla.

Nato je g. Jelačin opozoril zborovalce na nekatere volitvene podrobnosti ter jih pozval naj store svojo dolžnost pri volitvah dne 22. septembra.

Pri debati so se zborovalci opozarjali na trike, s katerimi bo skušala SDS osvojiti Zbornico. V interesu celokupnega Slovenstva je, da se vrže iz Zbornice SDS. To je tista stranka, ki je uvedla prometni davek in relacijo 1:4.

Vsem govornikom se zborovalci toplo aplavdirali.

G. Horvat, kandidat na listi SDS je skušal nekaj oporekati, pa so ga temeljito zavrnilo že zborovalci sami, pa tudi gg. Ogrin in Jelačin.

Zanimivo je konstatirati, da se za g. Horvata ni potegnil nihče od številnih zborovalcev, ki so njegova izvajanja kvitirali le s pomilovalnim nasmehom. G. Lanšič ga je v imenu dveh zadrug spomnil, kako je prišlo proti volji združnega članstva do nominiranja kandidatov na »čisto stanovsko« (recte sam. demokrati) listo.

Nič manj krasno je uspel tudi drugi sestanek v

Murski Soboti.

Naši resni Slovenci onstran Mure so kljub neprikladnem času v zelo lepem številu napolnili tamkajšnjo kinematografsko dvorano ter pokazali izredno zanimanje za volitve v Zbornico, v kateri bodo oni prvi zastopani.

Sestanek je otvoril načelnik Sukič s pozdravom vseh navzočih, nato pa je podal besedo

g. Ogrinu.

G. Ogrin je uvodoma naglašal praktičnost naše ljubljanske Zbornice, ki združuje vso Slovenijo ter vse pridobitne sloje. Ta sistem je najbolj prikladen, ker krijejo velika podjetja po večini stroške Zbornice. Po pojasnilu o zborničnem redu in volilnem redu je govornik ožigosal prvotni načrt volilnega reda, po katerem bi Slovenska krajina volila le v Murski Soboti in Dol. Lendavi. Volitev je po novem redu tajna in se nikomur ni bati tororja.

Kakor poprej Dunaj in Budimpešta, tako hoče sedaj Beograd vse pritegniti nase. Ne gre, da bi se tako centralizirala velika Jugoslavija, kakor nekdanja mala Srbija. Pri tem je Beogradu mnogo pomagala SDS stranka. Obračun z njo naj bo, da je nihče ne voli.

Zadruga so SDS le krinka, ki jo moramo odstraniti. Priporočam, da se volitev udeležite polnoštevilno in da pospešite zmago Slovenske gospodarske liste.

G. Jelačin

je nato vrlim Prekmurcem pojasnil, zakaj ni po krivdi SDS prišlo do složnega nastopa. Kot politično neopredeljenemu mi je bila ta sloga prvi cilj. Naša dolžnost je, da oddamo svoje glasove koaliciji, ki jo tvorijo, razen SDS, vse stranke in skupine.

Naši nasprotniki so vedno poznali le sebe, drugih nikdar. Zato so postali v vsej Sloveniji splošno osovraženi. (Glasove bodo presipavali! medklic.)

Pri nas v Sloveniji mnogo trpimo vsled velikih davčnih predpisov in drugega.

Gospodje od SDS pa so bili vedno tako brezobzirni, da so šli vedno preko naših skupnih interesov. Potrebno je, da se temu napravi konec. Hočemo biti narod blagostanja, in ne narod beračev!

Osebnost ne poznam nikakega strankarstva, nobenega partizanstva. Oni, ki so postavili tako zvano »stanovsko« listo, pa so od tega močno oddaljeni.

Povem vam, da se ne smete ustrašiti njihovih groženj.

Zbornica mora postati naša gospodarska vodnica. Imeli smo shode po vsej Sloveniji, na katerih se je pokazalo, da je vsa Slovenija z nami in da bodo šli z nami tudi državljani, ki niso slučajno naše narodnosti. Prosim vas, da z vso vnemo delujete za sijajno zmago naše gospodarske liste.

Pri debati so se zborovalci zelo zanimali za volilni red, nakar je z lepimi besedami v mehke, blaglasnem do-

mačem narečju zaključil sestanek Sukič.

Sestanek v Črešnjevcih.

Črešnjevcem so vas v geografski središni Prekmurju. Tam se je zbralo na prostem prav čisto število obrtnikov in trgovcev, da poslušajo izvajanja gg. Ogrina in Jelačina. Tudi ta sestanek je pokazal, da nima SDS enako kot v Sloveniji, tako tudi v Prekmurju nobenega pametnega moža za seboj, kvečjemu če izvajamo par političnih eksperimentov iz Murske Sobotice, za katere voljo in besedo se pa Prekmurci bore malo zanjajo.

Ljubljana za gospodarsko listo.

SOBOTNI SHOD V UNIONU.

Točno za polovico je reduciralo včerajšnje »Jutro« število udeležencev na sobotnem shodu v »Jutru«. Ker vemo, da so pri »Jutru« vajeni še na vse drugačne redukcije, moramo konstatirati, da so se gospodje le malo poboljšali.

Zato pa so ostali stari mojstri neresničnega poročanja v ostalem delu poročila. »Polomija konsumarjev«, mesto 4000 je prišlo le 250 in slično piše glasilo SDS, ki hoče s temi neresnicami dokazati, da je »SDS pri sedanjih volitvah v Zbornico popolnoma desinteresarana«. Res sijajna desinteresaranost.

Pa da se malo pomenimo glede »polomije«. Za shod je bila edina agitacija ta, da je izšel oklic v »Slovenec« in »Narodnem Dnevniku« in sicer samo enkrat. Naj gospodje pri »Jutru« poskusijo napolniti dvorano Kazine — ne union-ske — s samo enim oklicem, če morejo! Vabljeni nashod so bili samo volilec v Zbornico in če se je teh volilcev odzvalo 500 na en sam oklic, potem mislimo, da je to lep uspeh! SDS bi si vse prste obilnila, če bi en klic v svetovnem »Jutru« imel tako moč.

Sicer pa nimamo prav nič proti temu, če »Jutro« sanja pred volitvami o polomiji drugih, ker le predobro vemo, da se po volitvah ne bo sanjalo, temveč govorilo o polomiji »Jutra«.

Samo trgovci in obrtniki so bili vabljeni in samo ti so tudi prišli na shod. S tem je bilo najjasnejše dokazano, da je Jelačin-Ogrinova lista res stanovska in gospodarska in absolutna nadstrankarska. Polna dvorana »Uniona« bi bila, če bi hoteli sklicatelji shoda apelirati na pristaše SLS in drugih političnih strank, in v tem slučaju bi bilo na shodu tudi onih 4000 ljudi, o katerih je sanjalo »Jutro«, ne pa tudi sklicatelji shoda.

Cisto vseeno je, kaj sedaj klepata »Jutro« in kako skuša omalovaževati shod. Vsak pameten človek ve, kako je brati poročila »Jutra«, ravno tako pa tudi ve, da se o »brezpomembnih« shodih ne piše toliko, kakor pa piše »Jutro«. Kakor vedno, tako se tudi ob tej priliki bije »Jutro« sebe po zobeh.

500 trgovcev in obrtnikov je bilo na sobotnem shodu, 500 agitatorjev je z navdušenjem poslušalo izvajanja obeh govornikov. Sami boreci za zmago gospodarske liste so bili ti udeleženci, ne pa kakšni žalostni kimaveci, ki samo čakajo na povelje svojih političnih varuhov.

Krepka in lepa manifestacija je bil sobotni shod in jasen dokaz, da je tudi v boju za zmago gospodarske liste, Ljubljana na svojem mestu.

Končni dokaz pa bo podan 22. septembra!

Shod je kot sklicatelj otvoril g. Jelačin, ki je pozdravil navzoče in podal besedo

g. Ogrinu:

Govornik je, živahno pozdravljen, razvijal sledeče misli:

Volitve v Zbornico so nas našle v dobi krize. Gospodarska kriza je sicer povsod, ni pa treba, da je v Jugoslaviji tako občutna, kakor v resnici je. Kajti naša država ima dovolj prostora in bogastev za vse svoje državljane. Če pa vprašate našega kmeta in delavca, boste zvedeli za njegov izredno težak položaj. Iz naše države se morajo delavci izseljevati!

In naši pridobitni krogi! Če vprašate obrtnika, trgovca, industrijca, spoznate, da so vsi ti zapisani hiranju.

Temu so krivi oni, ki so dosedaj vodili našo politiko!

Iz centraliziranih socialnih dajatev se

Zborovalci v Črešnjevcih so z zadoščenjem sprejeli na znanje, da kandidira na Slovenski gospodarski listi tudi več zastopnikov Prekmurja. G. predsednika Jelačina in podpredsednika Ogrina so zborovalci naprosili, naj se Zbornica zavzame za potrebne olajšave, kar sta ta dva tudi obljubila izvršiti.

GG. Jelačin in Ogrin sta si pridobila v enem dnevu zaupanje vseh prekmurških trgovcev in obrtnikov, kakor tudi onih iz Ljutomeru. Slovenska gospodarska fronta se krepi in pridobiva na moči, ugledu in pristaših. Njena sijajna zmagaja pri volitvah dne 22. septembra je več kot zagotovljena!

zbirajo ogromni milijoni v Zagrebu in Beogradu, Slovenci pa, ki smo vse te milijone zbrali, smo dobili za nje le malo zgradbo na Miklošičevi cesti (Medklic: »Kurnik!«)

Slovenija je po osmih letih plačevanja težkih davkov popolnoma izčrpana. Davki niso več davki, nego oddaja promoenja! To je zakrivila stranka ki vam sedaj ponuja svoje kandidate.

Ta stranka skuša dati svoji listi stanovski značaj in jo hoče označiti kot voljo stanovskih organizacij. To je njih zadnja bilka! Pravim: Roke proč od stanovskih organizacij! Če je tu g. Franchetti, ga pozivljam, naj skliče obene zbere zadrug, potem se bo videlo, kaka je volja obrtnišstva.

Kako je nasprotna lista samo strankarska, se vidi iz tega, da celjska obrtna organizacija ni hotela nekega svojega člana samo zato kandidirati, ker ni zadnjič volil SDS.

Govoru gosp. Ogrina je sledilo burno odobravanje.

G. Jelačin:

Po uvodnem pozdravu je naglasil govornik, da je prišel čas, ko je treba zaklicati vsem tistim, ki so hoteli zlorabljati slovensko gospodarstvo, da je dovolj zlorabljanja in upropačanja.

Ko sem bil v moji odsotnosti na plenarni seji Zbornice izvoljen za predsednika (živahni živoklici), sem izjavil, da bom delal na tem, da pride pomirljiv duh v Zbornico. Izjavil pa sem tedaj tudi, da nočem, da bi bila Zbornica ekspozitura ene politične stranke (Buren aplavz), ako nosim jaz glavno odgovornost.

Zato sem se po svoji izvolitvi za predsednika trudil, da pride do kompromisa. Pogajali smo se z gosp. Petovarjem in že tudi dogovorili ključ, po katerem se imajo razdeliti mandati. Ker pa je g. Petovar odstopil od pogajanj je nato delegirala SDS dr. Kramerja kot svojega zastopnika. Ta je izjavil, da se pogaja samo z gosp. Ogrinom in nato je g. Ogrinu izjavil, da se pogaja SDS samo s SLS.

Tako torej! SDS se sme pogajati s SLS, ali kakor se po domače pravi, s klerikalci in SDS zaradi tega ne postane klerikalna. Če pa se hočemo pošteno pogajati z vsemi in tudi s SLS, potem pa se kriči, da smo klerikalci!

Pa je končno čisto dobro, da je dr. Kramer razbil kompromisna pogajanja, tako nas je vsaj prisilil, da smo postavili kompromisno listo brez SDS in da bo s tem SDS čisto iztisnjena iz Zbornice. (Odobravanje.)

Nato je govoril g. Jelačin o obnem zboru gremijev v Kranju. 80 odstotkov delegatov se je tedaj izjavilo proti strankarstvu v trgovskih organizacijah in 80 odstotkov delegatov je bilo tedaj ene misli. Ni pa bila SDS mar volja večine in preziraje to voljo so vložili protest na ljubljanski gerentski svet in zahtevali razveljavljenje volitev. Tako spoštujemo voljo trgovcev, sedaj pa govorje, da so pri zborničnih volitvah desinteresarani. In g. dr. Puc je seveda protestu ugodil in razveljavil volitve. To je tisti dr. Puc, ki mi je še na routu ob priliki kongresa zbornice izjavil, da sem mu izredno simpatičen in da ne razume, zakaj se vodi taka borba proti meni. (Hrupna veselost.)

Ne govorje pa samo, da smo klerikalci, temveč tudi, da smo separatisti in slično. Z vsem ogorčenjem zavračam take klevete, ker nič drugega kakor klevete so take govorice.

Rekel sem vam, gospoda, da je v Sloveniji gospodarska kriza v glavnem po zaslugi SDS. Konjunktorni spekulanti niso nikdar pokazali smisla za napre-

dek gospodarstva, temveč le za blagor posameznika, če je to bil fanatičen njihov pristaš.

Mislím, da najde SDS danes zatišje v mali sobici s štirimi stenami (»Tako je!«), ne pa v tako veliki dvorani. Njim, ki niso nikdar poznali vrednosti štednje in truda malega človeka, je bilo lahko takrat propagirati izmenjavo kron v dinarje, ne samo v razmerju 1 : 4, nego celo 1 : 14 in 1 : 18! (Škandal!)

Svojo gorečo ljubezen do trgovstva so pokazali tudi ob priliki protidraginjskega zakona, ko so postavili trgovca na sramotni oder, da je on kriv draginje. Trgovca treba biti z bičem, ko fujakar-skega konja, to je bilo njih geslo.

Nacionalizacije pomenjajo najšramotnejše poglavje zgodovine SDS. Takrat so oni sedeli z veliko žlico pri zlati skledi. Posledica je, da je večina teh nacionaliziranih podjetij zopet denacionalizirana. Desetletja bo treba delati, predno Slovenci tu zopet kaj dosežemo.

Oni so uničili Jadransko banko, nek

danji slovenski ponos in v katerega so z zaupanjem gledali naši ljudje. Nad 150 milijonov denarja je bilo tedaj izgubljenega, številne uradniške družine so bile postavljene na cesto, mnogo naše industrije pa je prešlo v roke tujcem.

Naš program je, da odvrnemo vse tiste faktorje od slovenskega gospodarstva, ki zavirajo naš ekonomski program in naša zasluga bo, če odstranimo iz javnega življenja mržnjo, ki jo je vnesla v javnost SDS.

Nato je predsednik Jelačin očital tehnično stran volitev in s poudarkom izjavil, da je z nami ogromna večina Slovenije ter je končal: »V znamenju poštenega boja in z nado na našo sijajno zmago vam kličem: Na svidenje dne 22. septembra!

Zborovalci, ki so že poprej z vso verno pritrditvijo izvajanjem g. Jelačina, so po njegovem končanem govoru izbruhnili v ogromno odobravanje, ki je jasen dokaz, da stoji ljubljansko obrtništvo in trgovstvo za gg. Jelačinom in Ogrinom.

Shodi dr. Korošca v Prekmurju.

Proti akciji nekaterih hrvatskih krogov, ki hočejo priklopiti Prekmurje Hrvatski, je sklicala včeraj SLS dva protestna shoda: dopoldne po maši v Murški Soboti in popoldne po večernicah v Črešnjevcih. Na shod so vabili letaki z geslom: Ščepu nam uriniti srbo-hrvaški ležak u škole i urade!«

Shoda v Murški Soboti se je udeležilo okrog 5000 oseb, v Črešnjevcih nekaj manj. Dr. Korošec je v svojih govorih ostro napadal Radića, vlado, kritiziral previsoke davke in nepravilno izvajanje agrarne reforme. Med Koroščevim govorom je prišlo do rabuke z nekaterimi mladimi radićevci, ki so motili govorni-

ka z žvižgi, hrupom in klici »Živel Radić!« Hoteli so tudi navaliti na govorniško tribuno, vendar jih je ostala množica, ki je obstojala večinoma iz pristašev SLS, po daljšem prerekanju prepodila. Do večjih incidentov ni prišlo.

Koroščeva shoda sta pokazala en pozitiven rezultat: Prekmurci so po ogromni večini proti prikloplitvi k Hrvaški.

Shodov se je udeležilo več kot polovica poslancev Jugoslov. kluba. Zanimivo je, da ni med govorom poslanca Klekela padel niti en medklic ali žvižg, to pa najbrže vsled njegove velike popularnosti ali pa zato, ker je Klekel govoril v domačem narečju.

Pred zasedanjem Zveze narodov.

NAŠ MINISTR DR. NINČIĆ PREDSEDNIK ZASEDANJA.

Zeneva, 26. avgusta. Izvirno. Kakor je sedaj končnoveljavno določeno, se odpre letošnje jesensko in sicer 7. redno zasedanje Zveze narodov v ponedeljek, dne 6. septembra ob 10. uri dopoldne v Salle de la Réformation. Na tem prvem plenarnem sestanku, ki mora verificirati dnevni red jesenskega zasedanja, bo potom splošnega tajnega glasovanja izbran predsednik zasedanja, ki obdrži to svojo funkcijo do prihodnjega rednega sestanka Zveze narodov.

Kakor se mi iz dobro informiranih krogov zatrjuje, bo izbran predsednikom jesenske sešije Zveze narodov naš minister zunanjih zadev dr. Momčilo Ninčič, katerega uspešna kandidatura je zasigurana že od lanskega zasedanja.

Dejstvo, da bo naš zunanji minister dr. Ninčič predsedoval jesenskim zasedanjem, je za naš državni ugled in prestiž zelo velike važnosti, ker postane naša državna delegacija s tem središče vsega političnega gibanja v okviru Zveze narodov, kar bo v najboljšem smislu vplivalo tudi na dvig splošnega ugleda naše države.

M. L.

PREDSEDNIK SVETA. — RAZŠIRJENJE SVETA.

Zeneva, 26. avgusta. Izvirno. — Končnoveljavno je sedaj tudi določeno, da se sestane glavna eksekutiva Zveze narodov, Svet Zveze narodov, že dne 2. septembra. Za predsednika je izbran češkoslovaški minister dr. Beneš, ki bo otvoril 2. septembra 41. sesijo Sveta Zveze narodov. Poleg 20 poročil, ki so na dnevnem redu, bo obravnaval Svet Zveze narodov tudi končno poročilo posebne komisije v pogledu razširjenja Zveze narodov. Ta komisija se je sestavila po nalogu izrednega letošnjega pomladanskega zasedanja prvič že v marcu in aprilu letošnjega leta pod predsedstvom švicarskega federalnega podtajnika za zunanje zadeve dr. Motte. Glede razširjenja Zveze narodov je osvojila predlog angleškega delegata lorda Roberta Cecila, ki predlaga ustanovitev stalnih in polstalnih mest v Svetu Zveze narodov.

Ta izredna komisija o razširjenju Sveta Zveze narodov se radi novonastalih in znanih nasprotstev, kontermin in zahtev zainteresiranih držav, sestane na splošno zahtevano zainteresiranih držav še pred zasedanjem Sveta Zveze narodov in sicer dne 30. t. m. pod predsedstvom Motte in lorda Roberta Cecila, da še en-

krat preštudira sedajno situacijo ter izdela definitivno poročilo za Svet Zveze narodov.

M. L.

PESIMIZEM V NEMČIJI.

Zeneva, 27. avgusta. — Izvirno. Da se je določil sestanek posebne komisije za preštudiranje problema razširjenja Sveta Zveze narodov na zelo pozni termin, komaj tri dni pred sestankom Sveta, se posebno v nemških diplomatičnih krogih zelo pesimistično presoja. Ta pesimizem izvira iz bojazni, da ta posebna komisija ne bo imela dovolj časa, objektivno presoditi situacijo. Vsled tega bi lahko bila možna presenečenja, kakor se je to zgodilo v letošnjem izrednem pomladanskem zasedanju.

M. L.

SE NEREŠENI IN SPORNI PROBLEMI.

Zeneva, 27. avgusta. — Izvirno. Od nemški vladi blizustojee strani se čuje, da delegacija Nemške republike ne bo odpotovala preje v Zenevo, dokler ne bo vlada v Berlinu dobila brzojavno poročilo Zveze narodov, da vlada za sprejem Nemčije popolno soglasje ter da je njen sprejem smatrali samo še kot formaliteto. Razumljivo je, da si želi Nemčija na ta način prihraniti neprijetnosti, kakor jih je doživela v času pomladanskega zasedanja. Kot predpogoj svojega vstopa pa zahteva Nemčija, da dobi najprej samo Nemčija stalno mesto v Svetu Zveze narodov.

To mnenje zastopa tudi Švedska, ki je odposlala svojega bivšega zunanjega ministra dr. Undena kot šefa švedske delegacije. Proti temu stališču pa nastopajo tudi druge države, ki zahtevajo, da dobi Nemčija stalno mesto v Svetu Zveze narodov, istočasno pa tudi Španija in Poljska novoprojektirana pol stalna mesta (po načrtu lorda Roberta Cecila). Akoravno druge države še niso jasno formulirale svoje posamezne zahteve in stališča, ki jih bodo zastopale glede razširjenja Sveta Zveze narodov, je vendar jasno, da se situacije ne sme presojati preveč optimistično. Upati pa je, da se bo še pred pričetkom plenarnih sej Zveze narodov našel kompromis in s tem preprečilo, da bi izbruhnili večji konflikti. Vendar pa se danes še ne pozna stališča držav, ki so že spomladaj zahtevale stalne sedeže, kakor Brazilije, Holandske, Kitajske in Rumunije.

Cela vrsta sličnih politično-prestižnih problemov mora biti še rešena, da bo mogoče že na septemberskem sestanku vstop Nemčije in da se zasigura deložnost Zveze narodov.

K tem že omenjenim problemom hočem na kratko še označiti nekatere druge, katerih ugodna rešitev je tudi še smatrati kot neobhoden predpogoj za ugodno zaključenje jesenskega zasedanja.

Poleg teh problemov pa mora rešiti Zveza narodov še celo vrsto drugih vprašanj, da bo njeno redno delovanje zasigurano. Predvsem je treba omeniti vprašanje Brazilije. Kakor znano, je Brazilija na spomladanskem zasedanju kategorično izjavila, da zahteva za sebe stalno mesto v Svetu Zveze narodov in da ne privoli v sprejem Nemčije, dokler ni njena zahteva ugodno rešena. Znano je nadalje, da je Brazilija maja meseca, ker ni bilo njeni zahtevi ustrezno, izstopila iz Sveta Zveze narodov in nato

še iz Zveze same. Ker pa poteče mandat Brazilije šele čez dve leti, in more ona šele tedaj izstopiti iz Zveze, bo Brazilija na jesenskem zasedanju še zastopana. Zastopal jo bo Mello Franco.

Tudi Belgija zahteva za sebe stalno mesto v Svetu, oziroma polstalno, če se taka ustanove.

Rešiti pa je končno še spod med Češkoslovaško in Malo antanto. Češkoslovaška trdi, da ima nestalno mesto v Svetu Zveze narodov iz lastne moči, Mala antanta pa trdi, da le v njenem imenu in da mora letos prepustiti Češkoslovaška svoje mesto kaki drugi državi Male antante.

Poleg teh vprašanj pa je še cela vrsta drugih in zato ni čuda, če je pesimizem precej velik.

M. L.

V odgovor.

Nepoučeni trgovci, posebno oni z dežele, bi lahko prišli v dvome glede potrebe nadstrankarske, odnosno združene strokovne liste trgovcev, obrtnikov in industričev, ako čitajo »Jutro« in ako se jim ne natoči pravočasno čistega vina v čisti kozarec.

»Jutro« članek je namreč tako rafinirano prikrojen splošnemu okusu, da bo marsikateri mislil, da je SDS na celi stvari nedolžna in da je na volitvah v Trgovsko zbornico v resnici desinteresirana. Dejstvo pa pove nasprotno:

Prva resnica je, da niso ljubljanski gremij in ostali gremiji sklicevali seje za sestavo liste. Sklicala sta zaupni sestanki gremij za ljubljansko okolico in gremij za politični okraj Kranj, — torej samo dva gremija!

Ta dva gremija sta vabila najbrže vse trgovce s prozornim namenom, da se jih bo od veliko povabljenih gotovo število odzvalo. Saj so že vabila tako prefrigano sestavljena, da nepoučeni verjame, da je krivda g. Jelačina, da ni postavila Zveze gremijev lastno listo.

Druga resnica je, da je ravno SDS onemogočila skupno listo, ker je hotela njej neljube trgovce, obrtnike in industričje izključiti od pogajanj in skupnega nastopa z znano motivacijo, da se ona pogaja samo s SLS. Iz strahu, da bi znalo radi uvidevnosti g. Petovarja kot tr-

govca priti do sporazuma, so g. Petovarja kot delegata odstavili in poslali k nadaljnim pogajanjem poklicnega politika. Ako bi g. Petovar lahko iz srca govoril, bi mi točno potrdil moj argument.

Tretja resnica je, da je v istem hipu, ko so se razgovori negativno končali, postalo nemogoče postaviti listo Zveze gremijev, ker so člani gremijev pripadniki vseh strank! Ali »Jutro« pisec tega res ne ve?

Četrta resnica je, da je grda nehvaležnost, posebno za onega, kateri se ima ravno g. Jelačinu zahvaliti za krasno eksistenco, za zahvalo pa rovari proti njemu. Naj se ne pozabi, da je prost poklic nekaj drugega, kakor pa dobra služba.

Peta resnica je, da se bo gotovim štreberjem lahko posrečilo uničiti našo Zvezo gremijev. Velika laž pa je, ako mislijo, da so zmogni to delati in nadaljevati, kar je g. Jelačin kot načelnik te Zveze ustvaril.

Trgovci — tovariši! Bodite čuječi, pazite na omahljivce, da ne zapadejo izkušnjava! Volite vsi brez razlike Združeno strokovno listo trgovcev, industričev in obrtnikov!

takozvani gremijalni listi vsi štirje kandidati izraziti SDSarj. Ali je to tudi nadstrankarsko?

Trgovce delegat gremija z dežele.

Politične vesti.

— Kongres narodnih manjšin v Zenevi. Glede državljanstva je bilo soglasno sklenjeno, da ima vsakdo pravico do državljanstva. Državljanstvo je pridobljena pravica, ki jo človek izgubi le po lastni volji. V deželah, kjer so se izvršile teritorialne izpremembe, se priporoča uporaba določil Versailleskega miru. — Glede jzikovnega vprašanja pa je bila sklenjena sledeča resolucija: »Država naj določa uporabo jezika le v državnih obratih in v obveščanju z državnimi uradi. Za zasebno in javno obveščanje kulturnega, znanstvenega ali socialnega značaja državljanov pa je dovoljena popolna prostost glede uporabe jezika. Vsaka narodnost v državi ima pravico do šol v lastnem jeziku, ki mora biti učni in izpraševalni jezik. Vsaka narodnost ima pravico do uporabe lastnega jezika v cerkvenem življenju.« — Zastopnik Nemcev iz Češkoslovaške, poslanec Medinger je nato predlagal, da imajo zastopniki manjšin pravico nastopiti tudi javno na zasedanjih Zveze narodov, če je za teh nastop le ena članica Sveta Zveze narodov. — Končno je bilo še sklenjeno, da se vrši prihodnji kongres manjšin drugo leto v Zenevi.

— Dragiša Stojadinović proti anketnemu odboru. Kakor znano, je anketni odbor v nekem svojem komunikativnem sporu, da je advokat Radeković izpovedal, da je dobil Stojadinović za neko intervencijo 150.000 dinarjev. Proti temu sporu je Stojadinović nad vse ostro nastopil. Ni on obtožen, temveč obtožen je Rade Pašić. Če se njemu kaj očita, potem so tu sodišča, da ga pokličejo na odgovornost. On, Stojadinović, ne beži pred nobenim sodiščem, ne gre pa, da ga amnitični anketni odbor in da razširja o njem klevete njegovih nasprotnikov. Anketni odbor se naj raje peča z odkritjem afer onih, ki so obtoženi. Iz dosedanjega dela anketnega odbora da se vidi, da je anketni odbor pregledal velike stvari, ki se očitajo R. Pašiću. Stojadinović da bi mogel v tem oziru dati anketnemu odboru naravnost dragocenen material. Zaradi očitka o oni intervenciji je Stojadinović vložil na sodišče že pet tožb in anketni odbor bi moral počakati na konec sodnijskega procesa, predno širi o njem te klevete. Končno pravi Stojadinović, da odstopi od vseh tožb proti R. Pašiću, če ne bo pred sodiščem dokazal, da je Nikola Brkić, sedaj glavni tajnik kluba g. N. Pašića, kot priča R. Pašića krivo izpovedal.

— Novi proračun bo za eno milijardo manjši. Delo na proračunu se v finančnem ministristvu nadaljuje z vso verno. Po mnenju dobro poučenih krogov bo novi proračun za eno milijardo manjši. Gospodarski krogi trde, da je v novem proračunu še vedno preveč investicij. Investicije bi se morale kriti samo s posojili. Vlado krogi upajo, da se bo tudi letos doseglo znatne prihranke. Vsled zmanjšanja proračuna se upa, da se s prihodnjim letom boljšajo gospodarske

prilike. To tem bolj, ker niso poplave povzročile tako velike škode, kakor se je prvotno mislilo. Vsa škoda od poplav znaša največ 300 milijonov dinarjev, zato pa je letošnja letina zelo dobra.

Nemški notranji minister je predložil zakonski načrt po katerem se državni predsednik pooblašča, da proglasi v slučaju potrebe tudi izjemno stanje.

OPOZORILO DELODAJALCEM.

Kljub ponovnim pozivom se čisto ponavljajo, da delodajalci ne prijavljajo pravilno niti pravočasno svojih nameščenecv v zavarovanje. Vsled tega mora okrožni urad za zavarovanje delavcev po določilih zakona o zavarovanju delavcev regresirati v številnih primerih obolelim, pa nepravilno prijavljenim zavarovancem izplačane datjave. Regresni slučajji povzročajo uradu zato mnogo dela, v zakonu o zavarovanju delavcev normirane sankcije, delodajalcem, ki ne izpolnjujejo prijavnih dolžnosti po zakonu, pa velike stroške.

Zato pozarjamo delodajalce ponovno na besedilo § 11 zakona o zavarovanju delavcev, ki se glasi:

»Oni delodajalec, ki v dolženem roku ne predloži ali predloži neresnično prijavo, mora uradu za zavarovanje delavcev plačati brez pravice do odtegljaja od nameščenecv:

1. prispevke, ki so dospeli od dne, ko so nameščenecv vstopili v obrat, od dne, ko so jansko predložili prijavo, ali če bi prestalo delovno razmerje prej, dokler je trajalo delovno razmerje;

2. denarne podpore in zdravilne stroške, kateri so nastali vsled bolezni zavarovance, ki ni prijavljen v zakonitem roku, in sicer za bolezni, ki je nastala, preden se je učila prijavi, ali najkasneje 8 dni po izvršeni prijavi;

3. škodo, ki se je povzročila, ker se ni prijavila izprememba v delovnem razmerju ali ker se je učinila neresnična prijavi;

4. stroške postopka.

Za plačilo odškodnin po odredbah tega paragrafa izdaja plačilni nalog okrožni urad za zavarovanje delavcev, zoper katerega se sme prijaviti pritožba v 8 dneh po vročitvi Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev, zoper odločbo Osrednjega urada pa v istem roku ministru za socialno politiko.

Ako delodajalec opusti odjavo v zakonitem roku, mora poravnati prispevke v celoti, dokler se odjavi dejansko ne predloži.

Pripominjamo, da mora okrožni urad za zavarovanje delavcev brezpogojno izvesti regresno postopanje v vsakem primeru, ko nameščenecva prijavi ne odgovarja zakonu. Vru tega pa se bo urad odslej v vsakem takem primeru zahteval tudi po § 193 ZZZ kaznovanje onega delodajalca, ki ne bo v redu vršil svojih prijavnih dolžnosti.

Dnevne vesti.

VOLILCEM V ZBORNICO!

Opozorjamo naše somišljenike, naj skrbno pazijo, da ne izročijo svojih glasovnic kakemu zaupniku SDS. V glasovnicah vzpostavite imena naših kandidatov, ki Vam jih bo naša volilna pisarna doposlala. Ako teh ne dobite, napišite imena z liste, ki jih homo objavili te dni! Imena naj odgovarjajo odseku in kategoriji volilca! Zaupajte svoje glasove, gg. Jelačinu in Ogrinu, katerih osebnosti jamčita, da bo Zbornica energično zastopala interese trgovcev, obrtnikov in industrijcev!

Volitve so tajne! Nikdo ne more ugotoviti, katero listo je kdo volil! Ne pustite se vstrahovati od terorističnih metod SDS! Agitirajte za zmago Slovenske gospodarske liste!

Vse informacije glede volitev daje Volilna pisarna, Kolodvorska ulica št. 8.

— Manjšinski presbiri pozdravi kongres narodnih manjšin v Ženevi. Manjšinski presbiri je poslal ob priliki otvoritve II. kongresa manjšin v Ženevo sledečo brzojavko v francoskem jeziku: »Kongres narodnih manjšin — Ženeva. Presbiri jugoslovenskih manjšin pozdravlja kongres v nadi, da bo nadaljeval svoje delo v začetem pravcu za politiko sodelovanja z večinskimi narodi, katerega premisa je medsebojna lojalnost. Z obhajevanjem konstatira da se jugoslovenske manjšine sistematično raznarodujejo, kar dotičnim državam ni v čast ter samo onemogoča za vzdrževanje miru tako potrebno sodelovanje. — Direktor Višosevič — Urednik Ambrož.«

— Prva jugoslovenska križarka. Splisko mornariško poveljstvo je dobilo te dni iz Wilhelmshafena, kjer se gradi prva jugoslovenska križarka, brzojavno poročilo, da je križarka dograjena ter da je že nastopila potovanje v Jadransko morje. Križarka bo izročena naši vojni mornarici v Boki Kotorski; imenuje se »Dalmacija« ter ima kapaciteto 3 tisoč ton.

— Pričetek semestra na univerzah. Na beograjski univerzi ter na pravnih fakultetah v Subotici in Skoplju, se vrše inškrpcije od 25. do 30. t. m. Polaganje izpitov se prične dne 1., konča pa dne 15. septembra. Predavanja se prične na vseh univerzah dne 16. septembra.

— Naše dijaške kolonije v Franciji. Prosvetni minipiktor v p. dr. Dušan Miletič je izdelal pregled naših dijaških kolonij v Franciji. Po tej statistiki, ki jo je predložil dr. Miletič ministrstvu prosvete so uspehi, ki so jih dosegli naši dijaki v preteklem šolskem letu na francoskih visokih šolah prav zadovoljivi.

— Bolniški dopusti učiteljev. V zadnjem času se je dogodilo več slučajev, da so dobili učitelji na podlagi sprave zdravniških komisij v svojih oblastih in srezkih mestih dolge bolniške dopuste, dočim jih je pa naša specijalna komisija prosvetnega ministrstva popolnoma zdrave. Da se to v bodoče prepreči, je odredilo prosvetno ministrstvo, da se smejo dopustiti učiteljem bolniški dopusti česlej samo v res težkih slučajih, in sicer šele po odobrenju ministra.

— Ustanovitev trgovske visoke šole v Beogradu. V Beogradu se je vršila pod predsedstvom pomočnika prosvetnega ministra Obradovića konferenca, na kateri se je diskutiralo vprašanje o ustanovitvi trgovske visoke šole v Beogradu. Potrebni kredit je že unesen v budžet. Vprašanje ušega personala in zgradbe šolskega poslopja se reši v kratkem.

— Razpored železniških uradnikov. V prosvetnem ministrstvu se pripravlja ukaz o razmesnitvi večjega števila železniških uradnikov.

— Jugoslovenski čevljarji zahtevajo znižanje kontingenta uvoza čevljev. Zveza jugoslovenskih čevljarjev je predložila ministru za trgovino in industrijo spomenico, da se letni kontingent uvoza čevljev zniža na 300.000 parov.

— 30-letnice mature praznuje abiturienti VIII. a razr. ljubljanske gimnazije iz leta 1896 dne 12. in 13. septembra in sicer: Vel. župan dr. Baltić, mestni župnik Barle Janko, notar Bartol Anton, gimn. profesor Bergant Jakob, župnik Bešter Ivan, notar Carli Ant., zdravnik dr. Hubad Ivan, zdravnik dr. Kane Pavel, lekarnar dr. Karba Rihard, župnik Krakar Josip, intendantski podpolkovnik Kristian Josip, sodni svetnik Küssel Franc, odvetnik dr. Leskovic Karl, višji čin. drž. žel. Levčnik Pavel, dvorni svetnik dr. Mar. Rudolf, odvetnik dr. I. C. Oblak, novinar Petrič Josip, dvorni svetnik dr. Stare Leo, zdravnik dr. Staudacher Josip, veleposestnik Sturm Valentin, podravatelj tobaka tovarne Tomc Ivan, šef fondskega odseka pri ljubljanski žel. direkciji Varl Ivan, magistr. rač. ravnatelj Vole Ivan, I. tajnik trgovske zbornice dr. Windischer Franc.

— Varniši naj blagovolijo nasloviti svoje dopise na magistratnega rač. ravnatelja Ivana Volca, Ljubljana, Šolski direktor št. 2.

— Škoda od poplav. Iz poljedelskega ministristva se čuje, da škoda, ki so jo povzročile poplave nikakor ni tako gorostasna, kot so lansirali nekateri v svet. Škoda na žitnem pridelku ne znaša nad 150 milijonov dinarjev, celokupna škoda pa znaša 250 do 300 milijonov dinarjev.

— Iz žalosti radi smrti filmskega igralca Valentina je izvršila samomor. Kakor poročajo iz Berlina, je izvršila njegova prijateljica, znana in priljubljena filmska igralca Bobby Peggy Scott samomor. Zavžila je večjo količino strupa, vsaka zdravniška pomoč je bila zaman.

— Generalni konzulat poljske republike razglasa, da se imajo vsi poljski državljani na Hrvaškem, v Slavoniji, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji in Sloveniji, rojeni v letih 1890 do 1902 do dne 15. oktobra t. l. prijaviti v Generalnem konzulatu poljske republike v Zagrebu (Dalmatinska ulica 2/11.) v svrhu registriranja. Kdor se pozivu ne bo odzval, bo kaznovan po vojaških zakonih. Istotako se imajo zglasti v roku od 15. septembra do 18. oktobra t. l. pri omenjenem Generalnem konzulatu v svrhu registriranja vsi poljski državljani, bivajoči v omenjenih pokrajinah, ki dovrše leto 18. leto svoje starosti, sicer bodo kaznovani. — Kdor izmed v obeh slučajih navedenih vojaških obvezancev se iz razlogov, ki ne zavise od njega, ne bo mogel prigrasiti osebno, stori to lahko pismeno. Dopisu pa mora priložiti poštne znamke za dopušljanje formularja, ki ga mora v tem slučaju izpolniti.

— Jesensko protno zasedanje pri ljubljanskem deželnem sodišču se prične v ponedeljek, dne 13. septembra. Dosedanji spored je sledeči: dne 13. septembra se zagovarjajo Ana Spilak in Angela Juvančič radi hudo delstva goljufije, dne 14. septembra Anton Bekš radi rop, Marija Kovačeva pa radi poži, dne 15. septembra se vrši tajna obravnava proti Antonu Bankotu radi posilstva, oziroma oskrumbe. Ostale obravnave še niso razpisane.

— Radio na avstrijskih brzdovlakih. Brzdovlak Dunaj—Graz je bil te dni opremljen z radio-postajo. Na posebnem vagonu je pritrjena 16 metrov dolga antena. Prve vožnje so se udeležili tudi zastopniki tiska. Uspeh je bil izborn. Poslušalci so bili ves čas vožnje v zvezi z vsemi evropskimi centri. Radio-postaje se uvedejo na vseh avstrijskih brzdovlakih, kar bo nedvomno zelo dvignilo že itak dobro razviti tujski promet v Avstriji.

— Angleško vseučilišče v Palestini. Angleški listi poročajo, da bo položen v najkrajšem času temeljni kamen angleškega vseučilišča v Jeruzalemu. Vseučilišče bo zgrajeno v dveh letih. Stroški zgradbe bodo znašali čez 50 tisoč angleških funtov (okrog 14 milijonov dinarjev).

— Imenovanje novega vojaškega šola na Madžarskem. V znanem madžarskem falzifikatorskem procesu je bil zelo kompromitiran tudi Stefan Zadravec, bivši vojaški škof madžarske armade. Kakor znano, je zaprisegel Zadravec vse člane falzifikatorske atere ter se tudi osebno udeleževal razpečevanja falzificiranega denarja. Sodišče je škola Zadravca sicer oprostilo, vendar pa je bil tako kompromitiran, da je moral pustiti svoje mesto. Ni bil niti odpuščen niti premeščen, toda agende vojaškega šola vodi že nekaj mesecev neki drugi višji vojaški duhovnik. V kratkem pa bo imenovan za vojaškega škola frančiškana Pij Szabo. Dekret bo te dni objavljen.

— Leningrad se udeleži velesesja v Solunu. Gospodarske organizacije ruske severozapadne oblasti so sklenile udeležiti se mednarodnega velesesja v Solunu. Velesesje se prične koncem septembra. S tem bodo stopile ruske gospodarske organizacije prvič po svetovni vojni na balkansko tržišče.

— Alkohol na Poljskem državni monopol. Kot poročajo iz Varšave, izda poljski finančni minister v kratkem naredbo, s katero se uvede na Poljskem monopol alkohola.

— Velik policijski škandal v Varšavi. — Visok funkcionar poljskega notranjega ministra Woznicz je objavil te dni v enem od listov, ki stoji blizu maršala Piłsudskemu, senzacionalna razkritja o tajnih zvezah med varšavsko policijo in zločinci. Policijski stražniki in detektivi so protežirali velikopotezne vloze ter delili z vlomilci plen. Na ta način so bili izvršena senzacionalni vlomi, ki se jim je čudila vsa poljska javnost, kot n. pr. vlomi v stanovanje državnega podtajuika Dulezala, v zunanje ministrstvo in v italijansko poslaništvo. Woznicz navaja imena policijskih funkcionarjev, ki so delali roko v roki z zločinci, imenoma ter napoveduje nova razkritja.

— Poučena scena v Budimpešti. Te dni se je odigral na eni od budimpeštanskih ulic mučen prizor. Neki šofer je ustavljal svoj avtomobil, v katerem je sedel neki oficir in neki civilist tako nerodno pred neko kavarno no, da se je zaletel v drug pred kavarno stoječ avtomobil. Zato ga je pozval službojoči stražnik, da se legitimira. To pa si je v avtomobilu sedeči civilist odločno prepovedal. Ker je stražnik pri svoji zahtevi vztrajal, je skočil gospod iz avtomobila ter primazal stražniku krepko zausnico. Nadaljni pretep je preprečil oficir. Občinstvo se je za stražnika, ki je postopal popolnoma taktično, zavzelo in pretepaškemu gospodu bi se bila godila slaba, da ga ni rešila policijska patrulja, ki je prihitela na lice mesta ter odvedla vso družbo na policijski urad. Tam se je legitimiral gospod v civilni obleki kot višji štabni zdravnik dr. Aladar Jobb. Izročili so ga oficirski patrulji.

— Kongres za svetovni mir zaključen. V Bierville-u na Francoskem je bil 23. t. m. zaključen kongres za svetovni mir.

— Konferenca izvestiteljskih agencij. Konferenca predstavnikov izvestiteljskih agencij v Ženevi, je končala razpravo o avtorski pravici glede vesti in o nedovoljenih ponatistih.

— Poljska gradi trgovsko mornarico. Poljsko trgovinsko ministrstvo je naročilo pri ladjedelnicah v Danzigu zgradbo 15 večjih trgovskih parnikov, ki morajo biti dogotovljeni tekom 3 let.

— Panika pri pogrebu Rudolfa Valentina. Ob priliki pogreba Rudolfa Valentina v New Yorku je bil tak naval občinstva, da je morala intervenirati policija. Ko so odganjali policisti na konjih množico od krste, je nastala panika. Več oseb je poškodovanih.

— Policijski šef pod ključem. Iz Bukareste poročajo: Policijski šef v Brašovi Zahni in njegov namestnik sta bila aretirana, ker sta se dala podkupovati ter sprejemala od strank napitnine.

— Mussolini — Rudolfa Valentina. Mussolini je odredil, da se položi na mrtvaški oler znamenitega filmskega igralca Rudolfa Valentina, ki je rodom Italijan, v njegovem čenu venec. Prolifastovske organizacije v New Yorku se se temu upri trdeč, da je bil Valentino nasprotnik fašizma ter mrtvaški oder zastražili.

— Opeka v kruhu. Nedavno je dvignila v Moskvi mnogo prahu izvanredno izvanredna slaba kakovost kruha neke moskovske kooperativne pekarnice. Komisija za kvaliteto produkcije pod predsedstvom Trockija je ugotovila slučaj, da so našli v kruhu 90 gramov težak kos opeke.

— Slovensko planinsko društvo vabi svoje člane na planinski dan 4. in 5. septembra 1926 v hotelu Zlatorog ob Bohinjskem jezeru. — Informacije glede polovične vožnje v društveni pisarni, Selenburgova ulica št. 7/II. levo.

— Posetniki pokrajinske razstave »Ljubljana v jesen« od 4. do 13. septembra 1926 imajo na podlagi legitimacije sledeče ugodnosti: V naši državi 50% na železnih in v parnikih, za potovanje v Ljubljano na razslavo od 26. avgusta do 15. septembra in za povratek od 1. do 10. septembra 1926. — V Nemški Aavstriji 25% železniški popust za dopotovanje od 1. do 13. septembra in za povratek od 4. do 12. septembra. — V Italiji 30% železniški popust in sicer za potovanje v Ljubljano od 15. avgusta do 10. septembra in za povratek od 4. do 30. septembra 1926. — Uporabljati se zamorejo vsi vlaki razene Simplon-Orient-Express. Za vidiranje polnega lista se plača znižana taksa 20 Din v papirju. — Legitimacije se nahajajo že v prodaji pri denarnih zavodih, tujsko prometnih in trgovskih ustanovah v vseh večjih krajih, v inozemstvu pa pri naših konzulatih in trgovskih agencijah.

Ljubljana.

1— Pa dolgi, mučni bolezni je izdihnila včeraj zvečer svojo blago dušo Danica Skuljeva, bančna uradnica v Ljubljani. Med vojno si je nakopala težko bolezen, od katere ni več okrevala. — Težko prizadeti narodni rodbini g. Skulja naše iskreno sožalje!

1— Davčna administracija v Ljubljani nanašanja, da se v četrtek, petek in soboto dne 2., 3. in 4. septembra t. l. vsled snazanja uradnih prostorov ne bo uradovalo.

1— Vidovičev klub v Ljubljani sporoča interesentom, da prične novi nižji tečaj Vidovičeve dopisne šole (privatna gimnazija) dne 1. septembra t. l. Isti dan prične tudi višja dekliska šola v kateri se pismenim potom obravnavajo vsa važnejša ženska vprašanja. Informacije o obeh šolah daje klubov tajnik g. Vladimir Kravos, Ljubljana, Narodni dom. Za pismene odgovore je priložiti znamko.

1— Samomor. V nekem lokalu v Kolodvski ulici je bila zbrana v soboto zarana večja družba, v kateri se je nahajal med drugim tudi 19-letni pekovski pomočnik Josip Podraž, doma iz Studenca pri Igu. Poleg njega je sedela neka šivilja iz Hrenove ulice. Dočim se je ostala družba veselo zabavala, je bil Podraž nenadno resen in zamisljen. Na vprašanje, kaj mu je, ni hotel odgovoriti. Nenadoma pa je pognel samokres ter si pognal kroglo skozi sence. Prepeljali so ga nezavesnega v bolnico.

Pričetek šol.

OTVORITEV DRŽAVNE TRGOVSKE AKADEMIE V MARIBORU.

Z ukazom Njegovega Velikanstva Kralja z dne 7. avgusta 1926 in sicer na predlog gospoda ministra za trgovino in industrijo se dvigne dosedanja državna dvorazredna trgovska šola v Mariboru na stopnjo trgovske akademije.

Državna trgovska akademija bo štiriletna. Letos se otvori samo 1. letnik in sicer se vrši vpisovanje v sredo, dne 1. septembra od 10. do 12. ure.

Dijaki in dijakinje, ki so se že vpisali v 1. letnik, naj se ponovno zglastijo pismeno ali ustmeno pri ravnateljstvu, kjer se bo njih sprejem ponovno pregledal na podlagi njihovih izpričeval.

Ravnateljstvo opozarja, da se sprejemajo na novo le še dijaki ki so dokončali štiri (4) razrede srednje ali mešanske šole z odličnim in prav dobrim, najmanj pa z dobrim uspehom.

Vpisovanje v II. letnik državne dvorazredne trgovske šole se vrši dne 2. septembra t. l. od 10. do 12. ure. (I. letnik državne dvorazredne trgovske šole se ukine radi ustanovitve državne trgovske akademije.)

Pričetek ponavljajnih izpitov je dne 3. septembra t. l. ob 8. uri zjutraj.

Pričetek pouka bo obenem s slovesno otvoritvijo trgovske akademije v ponedeljek, dne 6. septembra t. l.

Natančnejše obvestilo bo objavljeno na deski ravnateljstva v šoli.

Pričetek šolskega leta na Tehniški srednji šoli v Ljubljani je za nekaj dni preložen. Ponavljajni izpiti se vrše 6., 7. in 9. septembra. Vpisovanje v prve letnike vseh oddelkov se zaključuje v četrtek, dne 9. septembra dopoldne. Vpisovanje v ostale letnike vseh oddelkov se vrši v petek, dne 10. septembra dopoldne. 11. septembra dopoldne ob 9. uri se morajo vsi učenci zbrati v učilnicah. Redni pouk se prične v ponedeljek 13. septembra ob 8. uri.

Državno žensko učiteljstvo v Ljubljani. Slovesna služba božja, ki je za vse učence gojenke obvezna, je v nedeljo, dne 5. septembra t. l. v cerkvi Sv. Jezusovega, in ne, kakor je bilo pomotoma javljeno, v soboto, 4. septembra t. l.

Pouk na državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani, se začne v

torek, 14. septembra. Nekaj rednih gojenk se še sprejme in se lahko vpišejo dne 11. in 13. septembra 1926.

Drž. deška in dekliska mešanska šola na Jesenicah ima šolsko mašo v soboto dne 4. septembra, redni pouk v ponedeljek dne 6. septembra in ne 2. septembra, kakor je bilo prvotno objavljeno.

ŠAHOVSKI TURNIR V LJUBLJANI.

Predvčeršnjim se je vršil match med zmagovalcema v turnirju A in B, Savi Kalabarem iz Varaždina in Kostu Rožičem iz Zagreba, za match jug. mojstrski naslov. Zmagal je obakrat Jugoslav, kateremu pripada vsled tega naslov jugoslovenskega šahovskega mojstra.

S tem je ljubljanski šahovski turnir končan.

Obleke lastnega izdelka
Vam nudi najceneje
JOS. ROJINA, Ljubljana
 Aleksandrova c. 3.

Sport.

SK Viktorija (Zagreb): SK Ilirija — 1:5 (0:2).

SK Jadran: SK Ilirija rez. — 2:2 (0:2).

Novi višinski rekord. Francoski letalec Callizo, ki je od 13. oktobra v posesti višinskega rekorda od 12.066 m, se je dvignil na letalnem prostoru v Bucu s svojim Bleriot-Stadom (400 KS Lorraine-Dietrich-moto) in je dosegel v dveh urah deset minut višino, ki se giblje glasom vseh barografov, ki jih je vzel s seboj, med 12.500 in 12.800 metrov. Callizo je pristal v Le Bourgetu, radi česar moramo računati še z višinsko razliko ca 100 m. Oficijelna preizkušnja barografskih zanzamb bo podala torej približno doseženo višino 12.400 m. Na vsak način je potoklet Callizo svojo lastni višinski rekord. Čeprav je imel Callizo električno pregreto obleko, je vendar zelo trpel od mraza, ker je kazal toplotmer — 50°. Od 7000 m naprej se je posluževal aparata za umetno dihanje. Radi primere omenimo, da znaša višina največje gore na svetu 8800 m.

Velika zmaga Girardenga. V Parizu je debutiral olimpijski zmagovalec Blauchonnel kot poklicni vozač. Zmagal je v nasledovalni dirki, vendar je imel smolo in je padel pri dirki na 50 km zajedno z Belgijcem Buysse. V izvanredno dobri formi je bil italijanski mojstrski vozač Costante Girardengo, ki je startal v Omnium kot favoriti za 50 km dirko in tudi gladko zmagal pred Demuyterjem in Polliissierom. V splošni klasifikaciji je prišel Girardengo na prvo mesto. Ta zmaga nad domačimi in belgijskimi vozači, ki zelo dobro poznajo pariške dirkalne proge, označuje Girardenga kot prvotnega vozača.

Nurmi ni sovražnik žensk. Moščeci Fincc, ki se v velikem loku izogne vsakemu intervjuerju, je pred par dnevi dovolil poročevalcu »Berliner Tagblatt« kar dveurno avdijenco. Na vprašanje, če res sovražnik ženske, je Nurmi zarjadel in smehljaje odgovoril: »Ne sovražim žensk. Sem le navaden človek in še nisem dosti občeval z ženskami. Mogoče se bom celo še oženil, toda šele takrat, ko bom opustil sport. To se bo pa zgodilo, ko bom dosegel najboljšo formo — treniral pa bom celo življenje.«

Pomen sporta za zblizanje narodov. »Manchester Guardian« slavi v uvodniku velik pomen meddržavne lahkotiletske tekme v Bazelu, kjer so se prvič po vojski srečali francoski in nemški atleti. Izjava sledeča: »Dejstvo, da so se po dolgoletnem premoru prvič videli nemški in francoski atleti, pomeni resnično epoho na poti k pravemu miru v Evropi. Razvoj mednarodnih tekem v Evropi moramo tedaj pozdraviti kot glavno sredstvo za odstranitev medsebojnega nesporazumljenja. Dobro znamenje je tedaj, če so se zopet združili nemški in francoski atleti.«

SADNA LETINA V PREKMURJU.

Zadnji topli dnevi nam dajo upanje, da bode letošnja sadna letina zelo dobra. Poleg hrušk in jabolk so osobito slive dobro obrodile. Ljudstvo pričakuje kupec navajeno iz zadnjih par let sem. Lanska kupčija s sadjem je bila precej živahna, izvozilo se je samo iz okoliša Dolnje Lendave nad 20 vagonov raznega blaga. Cene bi bile lahko boljše, da niso razni nepoklicani mešetarji kupovali trgovcem in tako odnesli kmetu precejšen del. So pa tudi nekateri trgovci sami postali silno nezadovoljni, ker so od prekupecev kupili mačko v zaklju — slabo nezrelo mešano sadje, ki je na voznji pognilo. Krivi so kupci sami, ker često vzamejo kot nakupovalce ljudi, ki nimajo najmanjšega pojma o sadju še manj o nalaganju in sortiranju. Bil sem priča, ko so nalagali med prva septembarska jabolka zeleneja mešangerja. Tem ljudem ni bilo mar dobrega sadja, samo da je izplačal provizijo za naprej dograma. Mnogi so pa brezvestno že vnaprej brez pare pogodili ceno jabolk pri kmetu in nato oddali trgovcu z velikim dobičkom.

Trgovci in kmetovalci iz krajev, kjer ni letos obrodilo sadje, pridite sami k našemu kmetu, kjer po zelo ugodni ceni nakupite sadja za shrambo ali za mošt in tudi slive. Vas bodo zadovoljile.

Kot nakupovalcev pa se poslužujte kmetov samih in ne mešetarjev. Radi informacij in cene ter vrste blaga so Vam naši ekonom vedno na uslugo in uverjen sem, da tudi učiteljstvo bode pomoglo s pojasnili, da se tem pospeši izvoz.

Franjo Pavlica.

(Kulturna slika iz leta 1926.

V predvejni Avstriji imel bi v sedanjem položaju približno 450 K v zlatu, čemur bi po sedanjih valutarnih razmerah odgovarjala plača 4500 Din,⁴⁾ ne

Konečno pa pravim: Ironijo in satiro na stran! Je to stvar pomembna in usodna tudi za državo: caveant cunsules, ne ...

✕ **Posestniki kamenolomov mlinškega kamnjenja.** Nek tuzemski interesent se zanima za naše kamenolome, iz kojih se dobiva material za izdelovanje mlinškega kamnjenja. Posestniki, ki posedujejo take kamenolome naj blagovolijo naznaniti svoj natančen naslov bornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Magistrat Guštanj.

Za Pokrajinsko razstavo v Ljubljani v jeseni je združil vselejsem stotine pridnih in agilnih kulturnih in gospodarskih delavcev, ki mirno a zato s tem večjo vztrajnostjo delajo že mesece za bodoče razstave v največje presenečenje občinstva. Kmetijski strokovnjaki pripravljajo material za kmetijsko-poučno razstavo, organizirali so se posebni podobori za poljedelstvo, travništvo, planšarstvo, podkovstvo, kletarstvo, sadjarstvo, za kmetijsko književnost itd. Posebna komisija že danes po deželi ocenjuje konje, ki pridejo v poštev za obsežno razstavo plemenskih konj dne 5. septembra. Posebni oddelek pripravlja vse za častno udeležbo naših mlekarov in sirarov s svojimi izdelki; prijavilo se jih je že dosedaj nad 30, ki bodo razstavile najrazličnejše mlečne izdelke v posladkanje obiskovalcev. Poznavalci vin bo-

Razne nagrade, premije, diplome, brona-
ste, srebrne in zlate medalje bodo zasluženo
plačilo agilnim razstavljalcem. Sejmšče bo
zasedeno do zadnjega kotička, razstava je
tolikanj obsežna, da bo treba dveh dni za
pregled. Vsi obiskovalci uživajo iste želez-
niške, parobrodne vizumske ugodnosti kot
za velesejem. Poleg tega pa je znižana voz-
nina tudi v Italiji, Avstriji, CSR in Madjar-
ski.

Denarne zavode in druge dajalce kreditov si dovoljujejo opozoriti, naj pravočasno računajo z dejstvom, da imajo ob razdelitvi največjega ponudka nepremičnin, prodanih na prisilnih sodnih dražbah prednostno pravico pred vsemi hipotekarnimi upniki ne le davki, doklade itd., ki se plačujejo od nepremičnin, temveč pravtako tudi prispevki za pokojninsko zavarovanje nameščencev pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani in za bolniško in nezgodno zavarovanje delavcev pri Okrožnih uradih za zavarovanje delavcev, če so uradniki ali delavci zaposleni pri podjetju, s katerimi je nepremičnina v zvezi. Ker imajo taki prispevki za poldrugo leto od dneva eksekutivne prodaje nepremičnine nazaj prednostno pravico tudi če še niso vknjiženi, da so ne na dražbenem naroku prijavljeni, ne zaostajajo vpogled v zemljiško knjigo in se lahko zgodi, da dajalec kredita izgubi pri posloilih velikim podjetjem stotisočake, ker z nevknjiženimi terjatvami razen morda z državnimi davki sploh ni računal. Očitki proti Pokojninskemu zavodu ali Okrožnemu uradu radi takih izgub seveda niso na mestu. Upnik se lahko zavaruje na ta način, da od dolžnika ali še bolje od reflektanta na kredit lahko zahteva dokazil, da so razen za davčnih davkov plačani tudi zgoraj navedeni prispevki, in lahko pravočasno določi potrebe posojilne pogoje. V tem vprašanju akoni žal na prvi pogled morda res niso adosti jasni, tako da je bilo izdanih že mnogo pomotnih sodnih razsodilnih sklepov, glede prispevkov za Okrožni urad za zavarovanje delavcev žal celo po stolu sedmorice v agrebu, a prednostni pravici teh prispevkov nasprotno stališče ne bo moglo obvelati. Natančnejšo obrazložbo z dokazi sem kušal podati v posebnem sestavku, ki izide »Slovenskem pravniku«. — Dr. Janko Frančič, poddirektor Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani.

HMELJSKA ROSILKA.

2. Kombinacija s cilindrom visoke napetosti, ki je preizkušen na 25 atmosfer, povzročuje, da brizgalna prši po pogonu še do 70 sekund! zadostuje samo dvado trikratni pritisk na ročico in prši celo minuto.

3. Montirana na vozno pripravo se lahko vozi med hmeljskimi vrstami in naenkrat se orosijo dve vrsti hmelja, ker ima stroj dve brizgalni cevi. Tehta okrog 40 kg, vsebina 45 l.

NABAVA PLEMENSKE GOVEDI.

Opozarja se, da se bode z ozirom na razpoložljiva pičila sredstva vpoštevalo samo one sreže, kjer se bodo tudi lokalni faktorji s primernimi sredstvi nabave udeležili. Kjer so pa okrajni zastopi, bogatejše občine itd. svoje sodelovanje iz katerihkoli razlogov odkrili, tam tudi nima pomena predlagati prošnje za državne bike.

Vsek, kdor želi državnega bika, mora izpolniti sledeče pogoje:

Književnost.

Nemški glagol. Das deutsche Zeitwort. Stavil profesor Adolf Robida. 1926. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 6 Din. Str. 31 + velnika fabela.

Danes občitimo že vsi, da je med nami Slovenci znanje nemščine nazadovalo in da ni več daleč čas, ko prihodnja generacija ne bo znala nobenega tujega, velikega jezika v popolni meri. Zato so začeli nemščino zopet bolj gojiti. Vsakomur, kdor se uči nemščine, dela največ preglavic glagol, ki je dosti zapleten, deloma nepravilen in poln izjem. Kdor se je pa naučil 2000 nemških besedi in obvlada glagol, lahko reče, da zna že precej nemščine. Zato bo ta knjižica dobrodošla šoli in samouku, ker nudi v kratki, jedrnatih oblikah vse, kar rabimo pri nemškem glagolu. Knjiga vsebuje razdelitev glagolov, krepko in šibko konjugacijo, augment ge-, tvorbo preteklega časa z »habe« in »bin«, pretvoritev tvorbe oblike v trpno, »rückumlautend«, »praeterito — praesentia«, pomožni glagol in točni pregled 219 nepravilnih glagolov v obliki tabele.

Ta pregled vsebuje 1., 2. in 3 osebo ednine in 1. množine sedanjega časa, polpretekli čas, konjunktiv polpreteklega časa, velevnik, opombo in slovenski prevod, tako, da je ta preglednica kar najbolj popolna. Knjiga je sestavljena prav praktično, ker je izrasla iz mnogoletnih prakse na tem polju. Na koncu je pridejana velika tabela (45 x 31 cm), ki ima na eni strani teoretično »tvoritev vseh časov«, na drugi strani pa popolno »spregevanje glagolov« v vseh časih in vseh oblikah in sicer en krepki glagol s preglasom, en šibek in en glagol, ki tvori pretekli čas z »ich bin«. Tako, da so izčrpane vse možnosti. Cena 6 Din., je pri tabelarnem stavku naravnost nizka. Knjigo »Nemški glagol« mora imeti brezpogojno vsak, kdor se hoče nemščine učiti in svoje znanje izpopolniti.

Seznam učnih knjig za srednje šole je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in ga oddaja brezplačno.

To in ono.

: Rodolfo Valentino na mrtvaškem odru. Najlepši filmski igralec, idol tistih žena vsega sveta je bil v nekem Newyorškem sanatoriju balmaziran, na kar so prenesli njegovo truplo v neki veliki kinematograf, ki je ves drapiran s črnim blagom in opremljen s tisoči električnih žarnic. Vsi Newyorški listi prinašajo o smrti Rudolfa Valentina podrobnosti. — Po operaciji je prišel z operacijske zavarane neki zdravnik ter povedal njegovi zaročenki Poli Negri, da je bila operacija izvršena prepozno ter je vesled tega izgubljena vsaka nada, da bi okrevala. Pola Negri je jela krčevito plakati, par trenutkov nato se je zgrudila nezavestna na tla. Hitro so ji priskočili na pomoč ter jo prenesli v bližnjo sobo. Med tem so prenesli tudi Valentina v njegovo bolniško sobo. Ko se je Pola Negri zopet zavedla, se je podala k postelji svoja zaročenca, kjer je ostala dokler ni umrl v njenem naročju. Newyorški listi pišejo, da je bil to globoko pretresljiv moment, ki je zapustil v dušah vseh navzočih silno globok utis. Pola Negri je bila vsa iz sebe, kakor blazna od boli. Le z veliko težavo so jo odstranili od trupla njenega zaročenca, ljubljence milijonov žensk. Ogromne množice ljudi so se gnetle pred poslopjem, da bi videli zadnjičkrat »najlepšega« možkega in enega najslavnejših kinoigralcev. Nad 100 žensk se je v gneči onesvestilo, predno so prišle do mrtvaškega odra.

: Schiller brez ovratnika. V Berlinu bo prodano te dni na javni dražbi neko do sedaj neznano pismo pesnika Schillerja. Pismo je naslovljeno na dvornega svetnika Henrika Meyse-a ter se glasi: »Že na vse zgodaj Vas

nadlegujem, dragi prijatelj, s prošnjo, kakršne najbrže se ni nihče adresiral na Vas. Potrebujem namreč — ovratnik. Moja žena je dala včeraj pomotoma v perilo vse moje ovratnike ter me postavila v smešno situacijo, iz katere Vas prosim, da me rešite ter mi posodite ovratnik. Vaš Schiller. — W. 27. IX. 1800.«

: Tipkarica — princezinja. Te dni se bavijo ameriške oblasti z ureditvijo zapuščene Miss Leeds, ki je bila svoj čas najbogatejša ženska v Ameriki. Tem povodom poročajo ameriški listi o zanimivi usodi Mrs. Leeds. Gospodična Mary Steeward je vstopila v svoji mladosti kot strojepiska v službo veleindustrija Leedsa. Po kratkem času jo je Leeds poročil. Po smrti njenega moža je podedovala 200 milijonov dolarjev. Preselila se je v London, kjer si je uredila uprav kraljevski dvor. Ker je bila zelo lepa in bogata, je imela naravno vsepolno oboževalec. Zdelo se je, da se lepa milijonarka ne misli zopet poročiti. Končno pa se je pojavil v njenem salonu grški princ Kristoforos, ki se je zaljubil v Mrs. Leeds preko ušes ter ji jel na vse pretege dvoriti. Bivši tipkarici se je zdelo zapeljivo postati takorekoč sestrnica angleškega kralja Jurija in španske kraljice. Svetovna vojna je njen načrt zadržala. Leta 1920 pa je prišlo končno vendarle do poroke potem ko je dobila Mrs. Leeds plemiški naslov da se je izognila morganatičnemu zakoncu. Leta 1923 je dobila princezinjo — strojepiska raka ter umrla. Od 200 milijonov jih je imela, ko je umrla še 15; vse drugo je porabila bivša tipkarica na potu do kraljevskega prestola.

: Privatni kapital v sovjetski Rusiji. Opozicija proti sedanjim vladodržcem v Kremlju trdi da postaja sovjetska Rusija vedno bolj buržujska ter, da si buržuji polagoma, toda sigurno osvajajo gospodstvo na gospodarskem polju, kar mora dovesti sčasoma tudi

do gospodstva na političnem polju. To je dalo boljševikom povod, da so se pobrigali za statistiko privatnega kapitala v sovjetski Rusiji. Buharin je ugotovil, da znaša buržujski kapital v sovjetski Rusiji 319 do 535 milijonov zlatih rubljev. Najmočnejša je opozicija privatnega kapitala v Ukrajini. S tem dejstvom si razlagajo boljševiki tudi tamkajšnje večne nemire.

Poravnajte naročnino!

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša iskrenoljubljena hčerka, sestra, gospodična

Danica

v nedeljo zvečer 29. avgusta, previdena s tolažili sv. vere, po dolgi, mučepolni bolezni, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil dne 31. avgusta ob 15. uri iz hiše žalosti, Tržaška c. 29 na pokopališče k sv. Križu.

Globoko žalujoča rodbina

Škuljeva.

Fran, oče. Marija, mati. Mara, Milica, sestra. Stane, brat.

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

Po dolgem času se je začelo zategnjeno, zaspano renčanje do dobra sitega tigra, ki se je bil pravkar prebudil.

»Kdo kliče?« se je oglasil Shere Khan in krasen pav je vreščaje vzprihtal iz globeli.

»Jaz, Mowgli. Ti, tat goveji, čas je, da greš k skali posvetovanja! Noter — noter jih naženi, Akela. Noter, Rama, v globeli!«

Čreda je obstala za hip ob robu obronka, tedaj pa se je oglasil Akela z lovskim tulenjem in biki so zdrveli drug za drugim v globel, kakor švigne parnik po rečnih brzicah, da je letel prah in kamenje krog njih. Ko pa so se zagnali v tek, jih ni bilo več mogoče ustaviti in predno so še prav dospeli v žleb globeli je Rama zavohal Shere Khana in zamukal.

»Ha! Ha!« je dejal Mowgli na njegovem hrbtnu. »Sedaj veš!« In hudecnični črni rogovja, penastih gobcev in izbuljenih oči se je udrl po globeli kakor skale ob poplavi. Šibkejši biki so bili potisnjeni ob stene globeli, kjer so drli skozi ovijalke. Sedaj so vedeli kakšno delo je bilo pred njimi — bil je strašni naval črede bivčlov, kateremu se noben tiger ne more ustavljati. Shere Khan je slišal bobnenje njihovih kopit; vzdignil se je in trgal okorno po globeli navzdol ozi-

28

rajoč se po stenah, kje bi se mogel rešiti; a stene so bile navpične in moral je dalje s trebuchom, polnim jedi in pijače, voljen za vse drugo rajši kot za boj. Čreda je štrknila skozi mlako, katero je bil pravkar zapustil, in je mukala, da je odjekalo po ozki soteski. Mowgli je slišal odzivajoče se mukanje od ustja globeli, videl Shere Khana, da se je obrnil — tiger je videl, da je v najhuši sili boljše spoprijeti se z biki kakor s kravami, ki imajo teleta pri sebi, tedaj pa je Rama poskečnil, se izpotaknil, zdrvel zopet naprej preko nekaj mehkega in je z biki poleg sebe treščil naravnost v drugo čredo, tako da je sunek sovda uprav dvignil šibkejši bivčlove v zrak. Ta naval je ponesel obe čredi iz globeli na ravan, kjer so se živali bodle, bile z nogami in puhale. Mowgli je porabil priliko, zdrknul Rami z vratu in tolkel s palico na levo in desno.

»Brzo, Akela! Razdvoji jih! Razprši jih, sicer se bodo začeli med seboj boriti. Odženi jih, Akela! Hej, Rama! Hej! Hej! otroci moji. Počasi sedaj, polagoma! Konec je!«

Akela in Sivi brat sta tekala sem pa tja in grizla bivčlove v noge, pa dasi se je čreda okrenila, da bi vnovič navalila v globel, se je Mowgliju posrečilo, da je obrnil Rama, kateremu so potem ostali mirno sledili v blato.

Shere Khana ni bilo treba še enkrat pohoditi. Bil je mrtev in jastrebi so že prihajali nadenj.

»Brata — pasja smrt je bila to,« je dejal Mowgli

in segel po nožu, katerega je sedaj, ko je živel pri ljudeh, nosil vedno v nožnici okoli vratu. »Nikdar se ni hotel spustiti v boj, kakor gre. Njegova koža se bo lepo podajala na skali posvetovanja. Sedaj pa urno na delo!«

Deček, ki je vzrastel med ljudmi, ne bi nikdar ni bil v sanjah mislil, da bi mogel sam dreti deset čevljev dolgega tigra, ali Mowgli je vedel boljše kot marsikdo, kako se drži koža živali in kako jo je mogoče potegniti raz truplo. Vendar je bilo delo trdo in Mowgli je celo uro paral, trgal in momljal, volka pa sta molela jezik iz gobca ali pa pristopila in vlekla za kožo, kakor jima je velel.

Zdajci so se njegove rame dotaknila roka, in ko se je ozrl je zagledal poleg sebe Buldea s starinsko risanico. Pastirji so v vasi povedali, da so se bivoli splašili, in Buldeo se je ves razjarjen podal na pot, da bi oštel Mowglija, ker ni boljše pazil na čredo. Volka sta se hitro umaknila, čim sta uzrla prihajati človeka.

»Kakšna bedarija pa je to?« je dejal Buldeo ježno. »Mar misliš, da znaš tigra iz kože dati? Kje so ga ubili bivoli? In še Hromi tiger je, na čigar glavo je razpisana nagrada sto rupij. No, veš, prezreti hočem, da si pustil čredo, da je pobegnila, in morebiti ti dam rupijo razpisane nagrade, ko ponesem kožo v Khanhiwaro.« Brskal je po telovniku, da bi našel jeklo in kremen, in se je sklonil, da bi osmodil Shere Khana brke. Večina indijskih lovcev osmodi tigru brke, da s tem preprečijo, da jih njegov duh ne straši.

Natečaj.

V Mariboru, Magdalensko predmestje, Kralja Petra trg, ob državni cesti, blizu Dravskega mostu bodo oddani

gostilniški prostori

2 večja, dva manjša gostilniška lokala (skupno za ca 122 gostov), vrtni prostor na dvorišču za približno 90 oseb, točilnica, kuhinja, shrambe, avtomatična hladilnica, pralnica, kleti, 9 sob za tujce, 6 sob za samce, kopalnice, podstrešje, stanovanje za gostilničarja s posebnim vhodom in 3 sobami, sobe za služinčad, hlev za 8 konj s sobico za hlapca in shrambo za krmo, 3 garaže.

Gostilniški prostori, sobe za tujce in 4 sobe za samce s primerno opremo.

Vselitev letos v jeseni.

Le resni, kavcije zmožni reflektanti pridejo v poštev.

Pojasnila (ustmena in pismena) daje »Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani«, Aleksandrova cesta.

Uprava „Narodnega Dnevnika“
prodaja
makulturni papir
kg Din 4-50.

GROM CARINSKO POSREDOVNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.
Naslov brojavkam: „GROM“. Telefon int. št. 45-4.
PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.
Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod ku-
lantnimi pogoji.
Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za
ekspresne pošiljke.

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino
Petelinčevi
znamke
Gritzer, Adler, Phönix
za dom, obrt in industrijo. Pouk brez-
plačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi
na obroke. Večletna garancija.
Josip Petelinc, Ljubljana

Otvoritev mesnice.
Vljudno naznanjam cenj. občinstvu, da
odprem dne 1. s ptembra t. l.
v Wolfovi ulici 14 popolnoma
preurejeno in strogo higijensko oprem-
ljeno
mesnico.
Postrezal bom cenjenim gospodinjam
s prvovrstnim blagom najkulantneje in solidno.
Se priporočam
Josip Marčan
mesar.

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Za tretjino cene imate
pozimi na mizi sadje
in zelenjavo, če jih uku-
hate v nedosegljivih

WECK-ovih
kozareh in aparatih.
Tvorniška zaloga:
Fructus — Ljubljana.
Krekov trg 10.
Tudi na obroke!

Na dobro
domačo hrano se sprej-
mejo abonenti. Stari trg
št. 34/II., leva vrata št. I.

MODROCE
iz najboljšega domačega
in češkega platna, postelj-
ne mreže, zložljive postel-
je, otomane, dekoracijske
patent divane in tapetni-
ške izdelke nudi najceneje
RUDOLF RADOVAN,
tapetnik
Ljubljana, Krekov trg 7.

PREMOG - ČERIN
Wolfova 1/1. - Telef. 56.